

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

K možnosti převodu podílu ve veřejné obchodní společnosti

Veřejná obchodní společnost je společnost alespoň dvou osob, které se účastní na jejím podnikání nebo správě jejího majetku a ručí za její dluhy společně a nerozdílně. Jedná se o společnost osobního charakteru, jejímž pojmovým znakem je osobní účast společníků na společnosti. Zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen „ZOK“) v ustanovení § 110 výslovně stanovuje, že může společník do společnosti přistoupit nebo vystoupit změnou společenské smlouvy a dále především výslovně zakazuje v ustanovení § 116 převod podílu společníka na další osobu.

Explicitní zákaz převodu podílu je novinkou oproti zákonu č. [513/1991](#) Sb., obchodní zákoník. Za účinnosti tohoto zákona se zákaz převodu podílu dovozoval z povahy veřejné obchodní společnosti. Takto např. judikoval Nejvyšší soud ve svém usnesení sp. zn. 29 Cdo 646/2008 ze dne 23. 9. 2008, kdy výše uvedené podepřel argumentací, že možnost převodu podílu by znamenala, že společník může převodem svého podílu opustit společnost a bez ohledu na vůli ostatních společníků do ní dosadit, třeba i proti vůli ostatních společníků, nového společníka.[1] V usnesení Vrchního soudu v Praze č.j. A 27237-100 ze dne 4. 5. 2006 pak nadepsaný soud uvedl, že: *„Společníci nemají ze zákona vkladovou povinnost a veřejná obchodní společnost ani povinně nevytváří základní kapitál. Míra účasti společníka na veřejné obchodní společnosti se neodvíjí – na rozdíl od společnosti s ručením omezeným, která je kapitálovou společností, od obchodního podílu, ale od osobní účasti na podnikání společnosti.“*

S ohledem na výše uvedené by se tedy zdálo, že jedinou možností společníka jak docílit ukončení své účasti ve společnosti (resp. záměny s jinou osobou) tak zůstává postup dle § 110 ZOK, tedy po dohodě se všemi společníky změnou společenskou smlouvu. Není tomu ovšem tak.

Důvodová zpráva k zákonu o obchodních korporacích výslovně uvádí, že je sice převod podílu zakázán, nicméně to nevylučuje využití institutu cese smlouvy podle zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník. Občanský zákoník institut postoupení smlouvy upravuje v ustanoveních § 1895 až § 1900. Postoupením smlouvy dochází ke změně strany závazkového vztahu, tj. společenské smlouvy, nikoliv pouze ke změně subjektu jednotlivých práv a povinností, jak je tomu např. u postoupení pohledávky či převzetí dluhu.

Postoupení smlouvy je dvoustranné právní jednání, jehož účastníky je postupitel a postupník, postoupená strana smlouvy tedy nemá postavení smluvní strany a žádným způsobem do právního vztahu postupníka a postupitele nezasahuje. Ochrana postoupené strany, tj. společníků veřejné obchodní společnosti spočívá především v oprávnění postoupení smlouvy odsouhlasit či nikoliv, a to předem nebo následně, a tím vlastně rozhodnout o účinnosti tohoto postoupení.[2]

Lze souhlasit s názorem, že touto možností odepřít souhlas je dostatečně zajištěna ochrana postoupené strany, resp. souhlasí-li tato postoupená strana s tím, že dojde k záměně subjektu postoupené smlouvy, není důvod takovémuto projevu vůle klást nějaké zvláštní překážky.[3]

Dle ustanovení § 1895 občanského zákoníku platí, že jestliže to nevylučuje povaha smlouvy, může kterákoliv strana převést jako postupitel svá práva a povinnosti ze smlouvy nebo z její části třetí

osobě. Je zřejmé, že postoupení práv a povinností ze společenské smlouvy není vyloučeno povahou této smlouvy, a to vzhledem k tomu, že úprava zákona o obchodních korporacích v ustanovení § 110 zakotvuje možnost přistoupení či vystoupení společníka změnou společenské smlouvy, tedy umožňuje právní jednání, jehož důsledek je totožný s důsledkem postoupení smlouvy.

Jak již bylo uvedeno výše, ochrana postoupené strany, tj. společníků veřejné obchodní společnosti je dostatečně zajištěna jejich možností neodsouhlasit postoupení práv a povinností ze společenské smlouvy, proto zde není žádný důvod klást překážky jejich vůli. Jestliže by se zákon vykládal takovým způsobem, že by společníci veřejné obchodní společnosti nemohli využít institutu postoupení smlouvy a museli by za situace, kdy např. společník A se dohodl s osobou B, že namísto něj vstoupí do společnosti a všichni společníci s touto záměnou souhlasí, postupovat tak, že by společníci museli rozhodnout o změně společenské smlouvy, a to tak, že společník A vystupuje ze společnosti a osoba B naopak do společnosti přistupuje, tak by se jednalo o zbytečný formalismus tvořící překážku svobodné vůli společníků.

V pokračování výše uvedené situace lze navíc konstatovat, že v případě využití institutu postoupení smlouvy bude možné vyjádřit kauzu domluvy společníka A a osoby B, tzn. k tomuto převodu bude moci dojít ať už např. darováním či za jiné protiplnění. Dle mého názoru není důvod tvořit překážku domluvě výše uvedených osob, že osoba B se stane společníkem veřejné obchodní společnosti za úplatu v konkrétní výši, jestliže postoupená strana se záměnou těchto osob souhlasí. Jestliže by takto postupovat nebylo možné, tak by společníku A náležel pouze vypořádací podíl od společnosti a nebyl by zde žádný prostor pro výše uvedenou kauzu, tzn. pro případnou dohodu mezi společníkem A a osobou B.

Jednou z dalších výhod využití institutu postoupení smlouvy by dále bylo odpadnutí povinnosti veřejné obchodní společnosti vypořádat v důsledku zániku účasti společníka ve společnosti jeho podíl postupem dle ustanovení § 36 ZOK, tj. odpadla by povinnost za tímto účelem stanovit vypořádací podíl ke dni zániku účasti společníka ve společnosti z vlastního kapitálu zjištěného z mezitímní, řádné nebo mimořádné účetní závěrky sestavené ke dni zániku účasti společníka ve společnosti (nestanoví-li společenská smlouva jinak). Osobě B, jakožto právnímu nástupci společníka A by pak náležel vypořádací podíl až případně ve chvíli zániku účasti této osoby na společnosti za jejího trvání.

Argumentem proti možnosti postoupit účast ve veřejné obchodní společnosti může být skutečnost, že kdyby bylo úmyslem a záměrem zákonodárce umožnit převod podílu společníka podmíněný souhlasem společníků ve veřejné obchodní společnosti, zvolil by právní úpravu obdobnou úpravě převodu podílu ve společnosti s ručením omezeným, tj. úpravu obdobnou ustanovení § 208 ZOK.

Jak již bylo uvedeno výše, nelze umožnit ve veřejné obchodní společnosti převod podílu především z důvodu, že jejím pojmovým znakem je osobní účast společníků na společnosti, resp. se míra účasti společníka na veřejné obchodní společnosti neodvíjí od jeho podílu, nýbrž od jeho osobní účasti na společnosti, což je významný rozdíl oproti společnosti s ručením omezeným. Dle zákonné úpravy dále především platí, že na nabyvatele podílu dle úpravy ve společnosti s ručením omezeným nepřejdou veškeré dluhy původního vlastníka podílu, nýbrž pouze ty, které jsou spojeny s podílem samotným. Nejedná se tedy o univerzální sukcesi, což je podstatný a zcela zásadní rozdíl oproti institutu postoupení smlouvy, jejímž účelem je právě přechod veškerých práv a povinností na postupníka.[4]

Závěr

Institut postoupení smlouvy je od účinnosti nového občanského zákoníka novým nástrojem umožňující lépe vystihovat přesnou vůli stran smlouvy. Snad nejlépe tento institut vyjadřují slova, že jestliže římské právo chápalo obligační vztah jako *iuris vinculum*, právní pouto, jež vázalo strany obligace na sebe, pak rozvoj hospodářských vztahů v 19. století znamenal jeho rozvolnění co do

jednotlivých pohledávek a dluhů. Tento institut tak znamená jisté dovršení tohoto vývoje, kdy právní pouto mezi stranami zcela uvolňuje.[5]

Mgr. Lukáš Zárybnický,
advokátní koncipient

e-mail: zarybnickylukas@seznam.cz

[1] Srovnej také usnesení Nejvyššího soudu ze dne 23. 9. 2008, sp. zn. 29 Cdo 646/2008.

[2] Srovnej ustanovení § 1897 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník.

[3] Hulmák, Petrov, Lavický, Dvořák, Šilhán, Dávid, Richter, Lasák. Občanský zákoník V. Závazkové právo. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 796.

[4] Štenglová, Havel, Cileček, Kuhn, Šuk. Zákon o obchodních korporacích. 1. vydání. Praha: C. H. BECK, 2013, s. 402.

[5] Hulmák, Petrov, Lavický, Dvořák, Šilhán, Dávid, Richter, Lasák. Občanský zákoník V. Závazkové právo. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 794.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Proč dnes více než polovina M&A transakcí ve střední Evropě nekončí podpisem](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. - zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)